

مصوبه شورای عالی حوزه‌های علمیه

کلیات و برنامه مقطع سطح دو علوم اسلامی با گرایش تاریخ اسلام

متن مصوبه:

ماده ۱. عنوان

عنوان برنامه، سطح دو علوم اسلامی با گرایش تاریخ اسلام است.

ماده ۲. تعریف

سطح دو گرایش تاریخ اسلام، مقطعی است، که طلاب ضمن فراگیری فقه و اصول متعارف، با مفاهیم، اصطلاحات، مبانی، مسائل، روش تحقیق و ساختار علم تاریخ اسلام آشنا می‌شوند. و پس از احراز توان علمی با ارائه تحقیق پایانی، موفق به دریافت مدرک سطح دو این گرایش می‌شوند.

ماده ۳. اهداف

۱. آشنایی با مفاهیم، اصطلاحات و مسائل مهم تاریخ اسلام
۲. شناخت تاریخ و سیره پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و امامان معصوم علیهم السلام
۳. شناخت نقش مکتب اهل بیت علیهم السلام در تاریخ، فرهنگ و تمدن اسلامی
۴. آماده‌سازی طلاب جهت فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی (تتبع، جمع‌بندی و تبیین) و تبلیغی
۵. ایجاد توان پاسخ‌گویی به پرسش‌های عمومی در حوزه تاریخ اسلام
۶. تربیت طلاب مستعد جهت ورود به مقاطع بالاتر
۷. شناخت استدلالی مسائل فقهی و اصولی، و روش‌های استنباط فقهی
۸. ایجاد توان استفاده از متون و منابع مهم فقهی، اصولی و تاریخی و شناخت آنها

ماده ۴. سیاست‌ها

۱. اهتمام به ایجاد زمینه تعالی اخلاقی و اعتقادی طلاب
۲. زمینه‌سازی جهت اعتماد به نفس طلاب در مسائل علمی - پژوهشی
۳. توجه به نیازهای جامعه و کاربردی کردن آموزش
۴. تکیه بر آموزش محورهای مهم و موضوعات اصلی تاریخ اسلام متناسب با مبانی اعتقادی
۵. تأکید بر بهره‌گیری از ابزارهای نوین و روش‌های کارآمد آموزشی - پژوهشی
۶. اهتمام به شناسایی و حمایت از طلاب مستعد
۷. تأکید بر استفاده از منابع دست اول و مهم تاریخ اسلام
۸. اهتمام به دروس فقه و اصول و نظارت بر اجرای آن

مصوبه شورای عالی حوزه‌های علمیه

مادّه ۵. ضرورت

۱. تأکید اسلام بر مطالعه تاریخ و سیره پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و امامان معصوم (علیهم السلام) به عنوان کامل ترین الگوها
۲. رسالت حوزه در تربیت اندیشمندانی جهت کشف و تبیین تاریخ و سیره پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) و امامان معصوم علیهم السلام و توجه به تأثیر مباحث تاریخی بر فهم دقیق برخی علوم اسلامی
۳. نیاز اجتماع به آموزش، تبیین و ترویج تاریخ و سیره پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و امامان معصوم (علیهم السلام)

مادّه ۶. نظام آموزشی

نظام آموزشی این گرایش به صورت نیم‌سال، واحدی و حضوری است. طول دوره بدون احتساب زمان تحقیق پایانی، حداقل هفت‌نیم‌سال و در موارد ضروری حداکثر نه‌نیم‌سال است.

مادّه ۷. شرایط پذیرش

۱. احراز صلاحیت‌های عمومی و اخلاقی بر اساس آیین‌نامه‌های مصوب
 ۲. دارا بودن مدرک علمی سطح یک
 ۳. قبولی در آزمون ورودی و مصاحبه علمی
- توجه: پذیرش در این برنامه مختص برادران است.

مادّه ۸. عناوین و مشخصات کلی دروس

واحد	عنوان درس
۹۶	دروس عمومی
۴۴	دروس گرایشی
۱۴۰	تعداد کل واحدها

مادّه ۹. عناوین و مشخصات تفصیلی دروس

۱. دروس عمومی

ردیف	عنوان درس	واحد	اهداف
۱	فقه	۴۵	شناخت استدلالی مسائل مهم فقه طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح دو (از ابتدای مکاسب تا القول فی ماهیه العیب)
۲	اصول فقه	۳۵	شناخت استدلالی مسائل مهم اصول فقه طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح دو (تمام رسائل و جلد اول کفایة الاصول تا اول المقصد الثانی فی النواهی)
۳	تفسیر ترتیبی	۲	ایجاد توان بهره‌گیری از آیات قرآن کریم و وجوه محتمل در آن به منظور شناخت معارف قرآنی

مصوبه شورای عالی حوزه‌های علمیه

اهداف	واحد	عنوان درس	ردیف
شناخت استدلالی مسائل مهم و چالشی خداشناسی، نبوت و امامت با توجه به منابع و متون اصلی کلام اسلامی و ایجاد توان لازم برای پاسخ به مسائل و شبهات اصلی آن	۴	کلام اسلامی	۴
شناخت استدلالی مسائل اساسی و چالشی فلسفه اسلامی	۴	فلسفه اسلامی	۵
شناخت تکمیلی و تسلط بر مباحث مهم کاربردی و نکات اساسی رجال و درایه، همراه با معرفی منابع مهم (مکتوب و نرم‌افزاری)	۲	رجال و درایه	۶
آشنایی با روش‌های عمومی پژوهش و کیفیت بهره‌برداری از منابع	۲	روش تحقیق	۷
ایجاد توان درک مطلب و ترجمه متون ساده انگلیسی	۴	زبان انگلیسی عمومی ۲۰۱	۸
	۹۶	جمع کل	

۲. دروس تخصصی

اهداف	واحد	عناوین دروس	ردیف
شناخت کلیات تاریخ جهان، اقوام، فرهنگ‌ها و تمدن‌های مهم	۲	کلیات تاریخ جهان	۱
بررسی وضعیت دینی، فرهنگی و اجتماعی جهان (به ویژه جزیره‌العرب، ایران، مصر، روم، هند) در آستانه بعثت	۲	جهان در آستانه بعثت	۲
بررسی و نقد گزارش‌های مربوط به حوادث مهم تاریخ پیامبر اکرم (صلی‌الله علیه و آله و سلم)	۳	تاریخ رسول خدا صلی‌الله علیه و آله و سلم	۳
شناخت منابع تاریخ اسلام و تبیین جایگاه علم تاریخ و سیر تحول آن نزد مسلمانان و تأثیر قرآن و سنت بر این علم	۲	مآخذشناسی تاریخ اسلام	۴
بررسی جریان سقیفه، چگونگی حاکمیت خلفای سه‌گانه و عملکرد آنها	۳	تاریخ خلفاء	۵
بررسی حوادث مهم زندگی حضرت زهرا و امیرالمؤمنین (علیهما السلام) به ویژه دوران امامت و حکومت آن حضرت	۲	تاریخ اهل بیت (علیهم السلام) ۱	۶
بررسی حوادث مهم زندگی امام حسن، امام حسین و امام سجاد (علیهم السلام)	۲	تاریخ اهل بیت (علیهم السلام) ۲	۷
بررسی حوادث مهم زندگی امام باقر، امام صادق و امام کاظم (علیهم السلام)	۲	تاریخ اهل بیت (علیهم السلام) ۳	۸
بررسی حوادث مهم زندگی امام رضا تا پایان زندگی امام هادی (علیهما السلام)	۲	تاریخ اهل بیت (علیهم السلام) ۴	۹
بررسی حوادث مهم زندگی امام حسن عسکری (علیه السلام) تا پایان دوران غیبت صغری	۲	تاریخ اهل بیت (علیهم السلام) ۵	۱۰
تبیین تاریخ مرجعیت و نیابت امام در دوران غیبت کبری، و شناخت و بررسی سیر تاریخی شیعه، فرق و دولت‌های مهم شیعی از آغاز تا کنون	۴	تاریخ تشیع ۱ و ۲	۱۱
تبیین موضوعی سیره پیامبر اکرم و ائمه معصومین (علیهم السلام) در ابعاد گوناگون	۳	سیره رسول خدا و اهل بیت (علیهم السلام) ۱ و ۲	۱۲
بررسی ظهور و سقوط امویان و حکومت‌های مهم این دوره، همراه با تبیین مواضع و نقش ائمه (علیهم السلام)	۲	تاریخ امویان	۱۳
بررسی ظهور و سقوط عباسیان و حکومت‌های مهم این دوره، همراه با تبیین مواضع و نقش ائمه (علیهم السلام)	۲	تاریخ عباسیان	۱۴
بررسی تحولات مهم ایران از مشروطیت تا کنون با تأکید بر تحولات مهم فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی بعد از انقلاب اسلامی	۳	تاریخ معاصر ایران	۱۵

مصوبه شورای عالی حوزه‌های علمیه

اهداف	واحد	عناوین دروس	ردیف
ایجاد توان بهره‌گیری از متون تاریخی به زبان عربی	۲	متون تاریخی عربی	۱۶
شناخت جنبش‌های اسلامی و شیعی در صد سال اخیر و بررسی آثار آنها	۲	تاریخ جنبش‌های فکری و دینی معاصر	۱۷
آشنایی با مفاهیم، روش‌ها و انواع تبیین اجتماعی و تاریخی، با رویکرد اسلامی	۲	تاریخ و تمدن اسلامی	۱۸
ارائه پژوهشی جامع در یکی از موضوعات تاریخ اسلام	۲	تحقیق پایانی	۱۹
	۴۴	جمع	

محمد یزدی

دبیر شورای عالی حوزه‌های علمیه